

CHO SEHUI

Möbius-szalag

A matematikatanár bejött az osztályba. A diákok látták, hogy nem hozott magával könyvet, de bíztak benne. Ebben az iskolában ő volt az egyetlen, aki elnyerte diákjai bizalmát.

A tanár beszélni kezdett.

- Uraim, ez egy kihívásokkal teli év volt. Mindannyian teljes erőbedobással tanultak. Ezért ezen az utolsó órán valami olyasmiről szeretnék beszélni, aminek nincs köze a felvételi vizsgához. Átnéztem néhány könyvet, és találtam valamit, amit meg szeretnék osztani magukkal. Először is fel szeretnék tenni egy kérdést. Két gyerek kéményt tisztított. Az egyikük úgy jött le a kéményből, hogy teljesen piszkos volt arca, a másik tiszta arcán nem volt egy folt sem. Nos, maguk szerint melyikük fogja megmosni az arcát?

A diákok csak néztek a katedrán álló tanárra. Egyikük sem válaszolt hirtelenjében.

Kis idő múlva az egyik diák felállt.

- Az fogja megmosni az arcát, akinek piszkos.
- Sajnos nem így van, mondta a tanár.
- De miért, kérdezte egy másik diák.

A tanár beszélni kezdett.

- Egy tiszta arcú és egy piszkos arcú gyerek jött le a kéményből. A piszkos arcú a tiszta arcú gyerek arcát fogja látni, és ezért azt gondolja, hogy az övé is tiszta. Ezzel szemben a tiszta arcú gyerek társának piszkos arcát fogja látni, és azt gondolja majd, hogy az övé is piszkos.

A diákok felszisszentek a meglepetéstől, és a pódiumon álló tanárra szegezték a tekintetüket.

- Akkor megkérdézem még egyszer - mondta a tanár. - Két gyerek kéményt tisztított. Az egyikük piszkos arccal jött le a kéményből, a másik gyerek arcán pedig nincs egy folt sem, teljesen tiszta arccal jött le a kéményből. Maguk szerint melyikük fogja megmosni az arcát?

Ugyanaz volt a kérdés. Most rögtön felállt az egyik diák és válaszolt.

- Tudjuk, mi a válasz. A tiszta arcú fogja megmosni az arcát.

A diákok vártak, hogy a tanár megszólaljon.

- Nem ez a válasz - mondta a tanár.
- De miért?

- Még egyszer senki sem fogja megkérdezni ezt maguktól, úgyhogy jól figyeljenek. A két gyerek együtt tisztította ugyanazt a kéményt. Ezért az nem lehetséges, hogy az egyikőjük arca tiszta legyen, a másiké meg piszkos.

A tanár kezébe vett egy krétát, és felrajzolt egy Möbius-szalagot a táblára.

- Uraim, ezt már láthatták a tankönyvükben, de nincs köze a felvételi vizsgájukhoz, úgyhogy figyeljenek csak nyugodtan. A felszín lehet belső vagy külső. Például egy papírlapnak van eleje és háta, a földgolyónak van belseje és külseje. Ha fognak egy sima papírt, levágnak belőle egy négyszögletes darabot, és a végét összeragasztják, ugyanazt a külső és belső felszínt kapják. De ha ezt a papírdarabot megcsavarják, és úgy ragasztják össze a végét, akkor többé nem tudják megkülönböztetni, hogy mi a külső, és mi a belső. Ez a Möbius-szalag, amit olyan jól ismernek a tankönyvből. Azt szeretném, ha most elgondolkoznánk ezen a görbülő felületen, aminek nincs megkülönböztethető belseje és külseje.

Féllábú bement a babföldre. Még nem sötétedett be teljesen, így össze tudott gyűjteni néhány érett szárnyit. Túl sok volt a gaz a mezőn. Féllábú a mellkasához szorította a babszárakat, és a barázdák között bicegett. Olyan csönd volt, hogy még azt is hallotta, ahogy a gazokról leperegnek a magok. Dehogy babföld, gazföld! Féllábú kijött a piszkossárga útra, és kezébe fogta a babszárakat. Jó szaga volt az égő fának. Ebben a pillanatban kezdett el besötétedni. A tűzben, amit azelőtt gyújtott, hogy bement volna a babföldre vörösen izzott a fa. Egy letört vaslemezt tartott a tűz fölé és rárakta a megpucolt babszemeket. A száraz fa jól égett, nem füstölt. Ez a fa pár órával ezelőtt még Púpos padlójának egy darabja volt.

Lerombolták Púposék házát. A nehéz kötőre kalapáccsal dolgozó férfiak összezúzták az egyik falat, hátraleptek, és az északra néző tető összeomlott, mint egy hazugság. Nem nyúltak többet Púpos házához. Púpos a nyárfa melletti fűvön ült, majd felkelt és az eget bámulta. A felesége és négy gyereke a mának maradt kukoricacsöveket szedték le a kertjüket szegélyező kukoricásban. A nehéz kötőre kalapáccsal dolgozó férfiak, mielőtt átmentek a következő házhoz, végigmérték a Púpos családját, de ők egyáltalán nem ellenkeztek vagy sírtak. Ez valahogy félelmetes volt.

Besötétedett. Féllábú fülét megütötte a babföldön repkedő, ennivalóra vadászó madár csapat - kecskefejők - szárnysuhogása. Féllábú tovább pucolta a babszemeket a vaslemezre. Jó volt az égő fa és a piruló bab szaga. Emberek haladtak el a tó másik oldalán, az új lakóházakat építő munkások. Féllábú látta, ahogy sziluettjeik átvágnak a tó melletti mezőn a buszmegálló felé.

Amíg Púpos közeledő lépéseire várt, levette a vaslemezt a tűzről, de még mindig nem lehetett hallani, hogy jönne. Púpos felesége, a legnagyobb gyerek és a többi jól bírták a dolgot, rágsálya a sült babot Féllábú. Nagyon jól égett Púpos padlója. A többiek a környéken nem bírták ilyen könnyen, üvöltöztek a nehéz kötőre kalapáccsal dolgozó férfiakkal, beléjük csimpaszkodtak. Azt gondolták, egyenként nem felelősek azért, amit a csoportban tesznek, elkapták az

egyik férfit és megrugdosták. Pár perccel később a vérző férfi felállt, rázta feléjük az öklét, és kiköpte a szájában összegyűlt vért. Véreztek törött elülső fogai.

Amikor a nehéz kötőrő kalapáccsal dolgozó férfiak jöttek, a kozmosz teljességében húzódó út mellett üldögélő Fállábú helyet hagyott nekik, és a házára mutatott. Fállábú családja nem volt olyan erős, mint Púpos családja. A felesége a pumpájuk mögött bicegett, piszkos ruhája szegélyével takarta el az arcát. A gyerekei könnyes szemüket törölgették mellette. Hamarosan a tető és a falak a földre zuhantak, csak por maradt utánuk.

Fállábú meghallotta Púpos lépéseit. Púpos műanyag kannát hozott magával, amit messze rakott le a tűztől. A kanna benzinnel volt tele. Púpos három sötét kilométert gyalogolt végig ezzel a nehéz kannával. Az út végén alumíniumfóliába csavart gyógyszerekkel üzleteltek a mozgóárusok.

A gyógyszerárusok egy használatú-kereskedésben vásárolt öreg teherautóval jártak, tele fadarabokkal, furcsa kövekkel, sörösüveggel, kihegyezett karóval és fenőkővel kiélesített hosszú kardokkal. Ezek a Mesternek nevezett férfi munkaeszközei voltak, aki követ és sörösüveget morzsolt el a kezében, lassan deszkát tört ketté, és karókat húzott ki a fogaival farönkökből. Amikor pedig kardot kötözött a tenyerére, és a kard hegyét a hasához illesztette, és nyomni kezdte, majd visszahúzta, az emberek érezték, ahogy a bőrükön áthatol a penge. A Mesterrel azonban semmi sem történt.

Félelmetes ereje volt. Púpos tőle szerezte a benzint, és közben jól körülnézett a kocsijában. Fállábú észrevette, hogy Púpos a sötétségbe burkolt falujuk felé fordul. Púpos lehuppant a földre, és Fállábú odanyújtotta neki a vaslemezt. Púpos nem vett a babból, hanem megkérdezte.

- Mi volt ez?

- Micsoda?

- Valami hangot hallottam.

A két férfi egy pillanatra visszafojtotta a lélegzetét.

- Madarak repkednek, azoknak a hangja - mondta Fállábú. - A kecskefejek ennivalót keresnek.

- Éjszaka?

- Nappal alszanak. A fákhöz tapadnak és alszanak.

Púpos visszarakta a vaslemezre a babot, amit megenni készült. Fállábú látta, hogy remegő kézzel cigarettára gyújt.

- Mi a baj? - kérdezte Fállábú.

- Semmi különös - mondta Púpos.

- Félsz?

- Nincs mitől félnem.

- Ha nincs kedved megcsinálni, menj vissza!

Púpos megrázta a fejét. Gyerekei aludtak a sátorban. Mielőtt aludni mentek volna, tüzet gyújtottak a sátor előtt. Fállábú gyerekei a konyhaajtójukat rakták a tűzre. Darabokra tört, nem lehetett eladni.

Éjsötét volt a sátorban. A tűz előtt álldogáló falubeliek szétszóródtak, és a feldúlt földet, ahol egykor házaik álltak elnyelte a sötétség. Néhányan az elmosódott fények felé vették az irányt.

Az őrbódé előtt egy kocsi állt, a benne ülő férfi iratokat tanulmányozott, melyeket a kocsi mellett állók nyújtottak be neki, ő pedig, rövid idő múlva, pénzt nyújtott ki az ablakon. Akik pénzt kaptak, az autó elé kuporodtak és megszármolták.

Féllábú visszarakta a fémlemezt a tűzre és babot pucolt rá. Azt szerette volna, ha Púpos is eszik valamennyit. Ebben a pár napban nem látta Púpost enni.

- Ideje van indulni, nem? - mondta Púpos, végigégett cigarettáját ujjhegyeivel tartotta.

- Mehetünk - mondta Féllábú. - De ne engedd, hogy megöljem. Dagadt, mint a disznó. Ha rám esik, nem tudok lélegezni többet.

- Akkor miért mondtad, hogy menjek haza?

- Ha hazamentél volna, mást gondoltam volna ki.

- Mást?

- Felejtsd el!

Féllábú körülnézett. Betonházak takarták el a látóteret. Nyugattól keletig a teret betonházak szerkezetcsontvázaival töltötték meg. Púpos homokot szórt a tűzre. Féllábú levette a fémlemezt a tűzről, és azt nézegette, amíg Púpos el nem oltotta a tüzet. Az utolsó lángcsóva is kialudt, és a környéket elnyelte a sötétség.

- Felgyújtotta a lámpákat - mondta Púpos.

Féllábú a falu irányába fordította a fejét. Az autó fényei beletűztek néhány-szor az éjszakai égbe, ahogy lassan feléjük tartott.

- Egyél! - nyújtotta a fémlemezt Púposnak Féllábú.

Púpos elhajította a fémlemezt a babmezőre, és kezében a benzineskannával elindult. Féllábú fürgén követte. Víz gyűlt össze az úton egy mélyebb gödörben. Az út túlsó oldalán két lépcső volt, Púpos könnyedén átugrott oda. Féllábút várta, aki kikerülte a gödrot, és az út oldalán, a gazban sietett el odáig, ahol Púpos állt. Aztán leült az út közepén, elővett a zsebéből egy-egy drótot, és megmutatta a barátjának. Púpos bólintott, bement a jobb oldali babmezőbe és elrejtőzött. Féllábú nagyon nyugtalanul érezte magát a teljes csöndben. Ezért a barátjához szólt:

- Megkérdezted a mai árat?

- Aha - dűnnyögött Púpos anélkül, hogy ránézett volna.

- Mennyi?

- Háromszáznolcvanezer won.

Féllábúnak nem volt kedve többet beszélni.

- Nézz csak előre! - mondta a babmezőben rejtőző Púpos.

Féllábú látta, ahogy két fénysugár hasít bele az égbe, és közeledik feléjük. Nem látott semmi mást csak ezeket a fénysugarakat. Becsukta a szemét. Retinájának sötétjében a vakító fényből csak valami homályosság maradt meg. Nem moccan. Akkor sem amikor az autó átment a pocsolján, és akkor sem amikor

megszólt a dudu. A lökhárító érintette az arcát, ahogy a kocsi megállt. Felhar-
sant az átkozódó ember hangja.

Püpos jobb oldalon hasalt a babföldön. A férfi kinyitotta az ajtót. Fállábú ol-
dalra fordult és még mindig elvakított szemmel felnézett a férira.

- Mégis mit csinálasz? - üvöltött a férfi.

Fállábú halkan mormolt valamit. A férfi lehajolt:

- Micsoda?

- Meg akarok halni - mondta Fállábú - Csak menj rajtam keresztül, mintha
nem is látnál.

Nagyon halkan beszélt, és a férfinak le kellett guggolnia mellé, hogy értse,
mit mond.

- Mégis miért? Miért az isten szerelmére?

- Emlékszel rám?

- Igen, eladtad nekem a házad tulajdonjogát.

- Úgy van. Százhatvanezerért.

- Nem panaszkodhatsz. Tízezerrel többet fizettem, mint amennyit a várostól
kaptál volna.

- Nem panaszkodom - mondta Fállábú. - Visszafizethetem az adósságot
azoknak, akik nekem eladták.

- Jól van, akkor takarodj el az útról! - mondta a férfi. Fállábú elfordult.

- Visszafizettem az adósságot, és nem maradt belőle semmi.

- Nem volt pénzed lakásra, hát eladtad, amid volt. Mégis mit akarsz mon-
dani?

- Láttad, ahogy lerombolták a házam?

- Láttam - mondta a férfi durva hangon.

- Eltűnt a házunk. - Fállábú még mindig ugyanolyan halkan beszélt. - Még
adnod kell kétszázézetet.

- Mi van?

- Azt hiszed, megcsinálhatod ezt, még akkor is, ha nem sokat tudok? Vettél
valamit, amit háromszáznyolcvanezer ér, százhatvanezerért, és továbbadod
kétszázhúszezer nyereséggel? Ha adsz nekem kétszázézetet, még mindig marad
húszezer hasznod. Hiszen mindenki házát megvette a környéken.

- Na takarodj! - állt fel a férfi. - Vagy majd én eltakarítalak.

- Ahogy gondolod.

Egy pillanatig Fállábú megfélekedett arról, hogy létezik. A férfi cipői mellbe
találtak. Fállábú ösztönösen megragadta a férfi cipőit, de túl a gyenge volt. A
férfi nagydarab ökleivel néhányszor az arcába ütött, majd könnyedén félrelökte
az út menti fűre. Elégedetten nyugtázta, hogy a felfordított Fállábú hogyan pró-
bál elkészni az út oldalára, majd visszafordult a kocsijához. Még azelőtt el akart
hajtani, hogy Fállábú összeszedi magát.

Lehajolt, hogy beszálljon, de abban a pillanatban egy sötét árny gyomorszá-
jon vágta. A nagydarab férfi a földre zuhant, az addig a babmezőben rejtőző
Püpos minden erejét beleadva rúgta, ahol érte.

- Odaadom a pénzt! - mondta volna a férfi, de nem tudott megszólalni. Púpos vastag ragasztószalaggal már leragasztotta a száját. Mozdulni sem tudott úgy összekötözték dróttal. Látta, hogy Púpos a kocsihoz támogatja Fállábút, akinek véres volt az arca a reflektorok fényében. Púpos megtörölte az arcát. Fállábú sírt.

- Látni akartad, ahogy leütnek? - kérdezte Fállábú. - Ha nem így lenne, hamarabb előjöttél volna. Látni akartad, ahogy leüt, mi?

- Fejezd be! - mondta Púpos és a kocsi felé fordult.

- Be kell raknunk a kocsiba, és meg kell találnunk a táskáját.

- Rakjuk! - bicegett oda Fállábú.

A férfi forgolódott egy darabig, aztán már csak mozdulatlanul feküdt a földön.

Púpos beült a kocsiba, és az éjszakai égboltba hasító fénysugarak kialudtak. Leállt a motor. A vezetőülés alatt találta meg a fekete aktatáskát.

Kint Fállábú ülő pozícióba támasztotta fel a férfit. Odajött Púpos és a derekánál fogva felállította. Ketten támogatták el a kocsihoz és ültették a vezetőülésre.

- Én beülök mellé - mondta Fállábú. Púpos segített neki bemászni, ő beült hátra, és kinyitotta a fekete aktatáskát. A férfi csak nézett.

- Pénz és papírok - mondta Púpos.

- Mutasd! - mondta Fállábú. A férfi rájött, hogy Fállábú és Púpos mindenét elvette.

- A miénket már eladta - mondta Fállábú a táskában turkálva. A férfi csak pislogott.

- Jól nézz körül!

- Felírta a nevünket egy noteszbe. De át is húzta tollal. Azokat adhatta el.

Fállábú a férfira nézett, az meg bólintott.

- Háromszáznolcvanezerért?

A férfi megint bólintott.

- Számold meg a pénzt! - mondta Púpos. Fállábú számolni kezdett. Két kétszázezer wonos pénzköteget számolt le.

- Ez a mi pénzünk - mondta Fállábú. A férfi megint csak bólintott. Látta, ahogy Fállábú odanyújtja a barátjának az egyik pénzköteget. Fállábú keze remegett. Púpos keze is remegett. Erősen kalapált a szívük.

Fállábú kigombolta a kabátját, a pénzt a belső zsebébe rejtette, begombolkozott, és megigazgatta a ruháját. Púpos a jobb oldali zsebébe rakta a pénzt, nem volt a ruháján belső zseb. Pénzzel a zsebében azon gondolkozott, hogy mit kell majd tennie holnap. Fállábúnak is ugyanazon járt az esze. A gyerekei a sátorban aludtak éppen.

- Hozd ide a kannát! - mondta Fállábú, kezében egy drótdarabbal. Púpos megkereste a műanyag kannát a mezőn. A barátja arcát nézte. Semmi másra nem figyelt. Majd otthagya a kocsit, és elindult a falu felé. Nyugodt este volt. Nem világított semmi, azt sem lehetett látni, hogy merre vannak a házak. Púpos időről időre megállt és hallgatózott, hogy vajon Fállábú követi-e.

Féllábúnak ki kellett vetődnie a kocsiból. Be kellett csapnia az ajtót, gyorsan kellett használnia a kezeit, hogy eltűnjön a sárga színű útról.

Púpos a saját rendes tempójában sétált, és azon gondolkodott, hogy milyen hamar végezhet Féllábú, ha igazán gyors.

Mikor elért a faluhoz Púpos bement az egyik első ház udvarába, és lenyomta a kutat. Összegyűjtötte a vizet a kezében, és megnedvesítette az ajkát. Megtapogatta kabátjának külső zsebét. Ekkor érte be lihegve Féllábú. Púpos ránézett az arcára, amit nem nagyon lehetett kivenni a sötétségben.

Féllábú büzlött a benzintől. Púpos megint megnyomta a kutat, és megmosta Féllábú arcát. Féllábú fájós arccal becsukta a szemét. De nem számított a fájdalom. A pénzére gondolt, és arra, hogy mit kell tennie majd másnap. Az út vége felől lángcsóvák csaptak az ég felé. Púpos megpróbált felállni, de Féllábú lenyomta a földre.

Púpos családja jól bírta, amikor a kötőró kalapáccsal dolgozó férfiak jöttek. Féllábú családja nem volt olyan erős. Nem tetszett neki ahogy Púpos felágaskodott az előbb, bár ő is összerezsent a robbanástól. De vége lett gyorsan. A lángok összezsugorodtak, és a zaj is elhalt.

Sötétség és csend vette körül őket. Púpos elindult. Féllábú követte.

– Sok mindent kell vennünk – mondta Féllábú. – Motort, utánfutót meg egy kukoricapattogtatót, és csak vezetnem kell majd. Senki sem fog látni csúszni-mászni többet.

Féllábú a másik reakciójára várt, de Púpos nem szólt egy szót sem.

– Mi van? – Féllábú beérte Púpost, és megragadta a nadrágszárát.

– Mi van? Mi a gond?

– Semmi – mondta Púpos.

– Félsz? – kérdezte Féllábú.

– Ugyan már. Csak először érzek úgy, mint most.

– Akkor minden rendben.

– Nem, nincs rendben.

Féllábú először hallotta a barátját ilyen nyugodt hangon beszélni.

– Nem megyek veled.

– Micsoda?

– Azt mondtam, hogy nem megyek veled.

– Mi történt hirtelen? Menjünk holnap Samya-dongba és Koya-dongba! Ott sok hely van. Elrendezzük a családot, aztán körbejárunk a kukoricapattogtatóval. Motorral meg utánfutóval mehetünk mindenfelé. Emlékszel amikor Karhyon-dongba mentünk? Mennyien kértek a kukoricából? Este kilencig pattogtattunk megállás nélkül. És ráadásul nem is a kukoricáért jöttek. Azért hozták el a gyerekeket, hogy a régi időkre emlékezzenek. Egy ilyen helyet kell találnunk. Majd pár naponta hazamegyünk, és az asszony szája tátva marad a pénztől, amit hazaviszünk. Na mit gondolsz?

– Azt hiszem én a Mesterrel megyek.

– A gyógyszerárussal?

- Aham.

- Megőrültél? A te korodban gyógyszerekkel akarsz házalni?

- Nincs sok tökéletes ember. De ő tökéletes. Abból él, hogy dacol a halállal és a félelemmel. A féregtelenítő gyógyszere sem hamisítvány, és tudja, hogy az, ahogy kinézek, csak segít abban, hogy jól végezzem a munkát - mondta Púpos, aztán rövid idő múlva hozzátette. - Amitől félek, az inkább az, ami benned van.

- Jól van. Értettem - mondta Fállábú. - Menj! Nem foglak tartóztatni, de én nem öltem meg senkit!

- Mindenesetre - mondta Púpos, ahogy visszafordult - valami megoldást kell majd találnunk.

A sötétség elnyelte Púpost, és Fállábú nem hallott mást, csak lépteket, rövid idő múlva már lépteket sem. Továbbcsúszott, hogy megkeresse a sátrat, ahol a gyerekei alszanak. Összeszorította a fogait, hogy ne sírja el magát, de a könnyecsek ennek ellenére végigfolytak az arcán. Vajon milyen hosszú még ez az éjszaka, kérdezte magától.

A tanár az asztalán pihentette a két kezét, és a tanítványainak magyarázott.

- Gondolkozzanak el, vajon létezik-e olyan test, aminek a külsejét és a belsejét nem lehet megkülönböztetni! Képzeljének el egy olyan testet, Möbius-testet, aminek nem lehet megkülönböztetni a külsejét és a belsejét! A világegyetem végtelen, nem tudjuk, mi a külseje és belseje. Az egyszerű Möbius-szalag számtalan igazságot rejt magában. Biztos vagyok benne, hogy el fognak gondolkozni azon, hogy miért beszéltem az utolsó órán a kéményről és a Möbius-szalagról. Lassan majd rájönnek, hogy milyen gonosz dolgokra is használható az emberi tudás. Hamarosan egyetemre mennek, és még több mindent megtanulnak majd. Ne használják ezt a tudást csupán a saját hasznukra! Megpróbáltam magukat az órarend szerint oktatni, és arra is megtanítani, hogy olyan emberré váljanak, aki megértheti, mi az igaz. Most pedig eljött az ideje, hogy kiderüljön, sikeres volt-e az erőfeszitésem. Búcsúzzunk el ennyivel!

- Osztály, vigyázz!

A tanár viszonozta a diákok meghajlását, lejött a katedréről, és elhagyta az osztálytermet.

A téli nap lefelé tartott, az osztálytermet elnyelte a sötétség.

KISS MARCELL fordítása